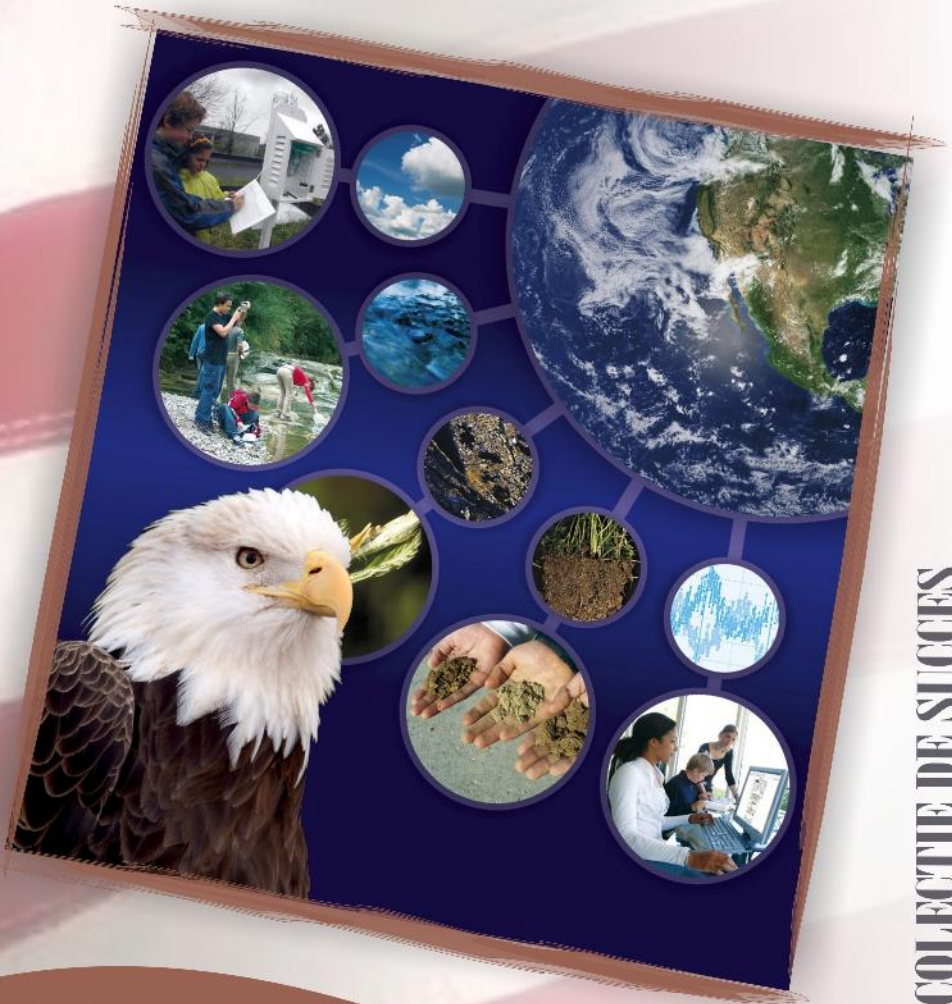


Adriana VASILE

Puterea Statelor Unite ale Americii în plan global



COLECȚIE DE SUCCES

Adriana VASILE

Puterea Statelor Unite ale Americii în plan global

Lumen

Iași 2007

Adriana VASILE

Puterea Statelor Unite ale Americii în plan global

Editura Lumen este acreditată CNCSIS sub nr 003

Tehnoredactare computerizată: Morariu Irina Maria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale:

Adriana VASILE

Puterea Statelor Unite ale Americii în plan global

Editura Lumen

Bibliografie

Pag.108

ISBN-

Extras din volumul:

Vasile, A. (2007). Puterea Statelor Unite ale Americii in plan global. Iasi, Romania:
Lumen.

Adriana VASILE

Puterea Statelor Unite ale Americii în plan global

Lumen

Iași 2007

Extras din volumul:

Vasile, A. (2007). Puterea Statelor Unite ale Americii in plan global. Iasi, Romania:
Lumen.

Pagina lasata
intentionat goala

Extras din volumul:

Vasile, A. (2007). Puterea Statelor Unite ale Americii in plan global. Iasi, Romania:
Lumen.

Cuprins:

INTRODUCERE	7
CAP. I. MODELUL AMERICAN	9
I. 1. LA ÎNCEPUT AU FOST 13	9
I. 2. VIZIUNEA AMERICANĂ	12
I. 3. CULTURA ECONOMICĂ	16
I. 4. DOCTRINE ȘI IDEOLOGII	19
I. 4.1. <i>Destinul manifest</i>	23
I. 4. 2. <i>Părinții fondatori și protestantismul</i>	25
I. 5. ÎMPORTANȚA GRUPURILOR DE LOBBY	28
I. 6. CONCLUZIE	30
CAP. II. HEGEMONIA AMERICANĂ	31
II. 1. CONCEPTE ȘI CORELAȚII	31
II. 2. ELEMENTE DE ISTORIE ȘI FORMARE A PUTERII AMERICANE	39
II. 2. 1. <i>Perioada postbelică</i>	39
II. 2. 2. <i>Istoria recentă</i>	44
II.3. DE LA HEGEMONIE LA CONTESTAREA LEGITIMITĂȚII AMERICANE- „TRANSLATIO IMPERI”	47
II. 4. TABLA DE ȘAH DEVINE TRIDIMENSIONALĂ	53
CAP. III. SUPERPUTEREA AMERICANĂ	57
III. 1. SINGURA SUPERPUTERE A LUMII	57
III. 2. PUTEREA FIZICĂ	60
III. 3. PUTEREA POLITICĂ - LIBERTATEA ESTE UN ATU AMERICAN	63
III. 4. PUTEREA MILITARĂ - ASPECTUL CEL MAI PUȚIN RAFINAT, DAR CEL MAI EVIDENT AL PUTERII	65
III. 5. PUTEREA ECONOMICĂ	67
III. 5. 1. <i>Evoluția recentă a economiei americane și rolul dolarului</i>	67
III. 6. PUTEREA CULTURALĂ	73
III. 7. CONCLUZIE	75
CAP. IV. RELAȚIILE TRANSATLANTICE IN CRIZĂ	77
IV.1. FALIILE SE ÎNTĂRESC	77
IV. 2. CRIZA IRAKIANĂ	87
IV. 3. CADRUL RELAȚIILOR TRANSATLANTICE	91
IV. 4. ASPECTE ECONOMICE ALE RELAȚIILOR TRANSATLANTICE	95
CONCLUZII	101
BIBLIOGRAFIE	105

Extras din volumul:

Vasile, A. (2007). Puterea Statelor Unite ale Americii in plan global. Iasi, Romania: Lumen.

Pagina lasata
intentionat goala

Extras din volumul:

Vasile, A. (2007). Puterea Statelor Unite ale Americii in plan global. Iasi, Romania:
Lumen.

Moto:
„Conceptul central în științele sociale este puterea,
așa cum este energia în fizică.”
B. Russel

Introducere

Se spune că poți să-i invidiezi pe americani, să-i admiri, să-i combați, dar nu poți să-i ignori. În ciuda erodării puterii americane, SUA rămân în continuare singura superputere pe plan global, în termeni de putere fizică, politică, economică, militară și culturală

Deși atentatele de la 11 septembrie 2001 au arătat vulnerabilitatea Americii, iar relațiile transatlantice au cunoscut un moment de criză (datorită, în special, războiului din Irak), analizele geopolitice¹ arată că în ultimul timp nu a avut loc o schimbare semnificativă a raporturilor de putere la nivel mondial.

În acest context, problema dominației americane este în centrul atenției. Astfel, se remarcă, fie o pozitivare intensă a sistemului și influenței americane, fie o „obsesie antiamericană”², ca tendințe extreme atât în discursurile intelectuale cât și în cele populare, pe plan mondial. Cu siguranță, se scrie mult despre toate aceste lucruri. Pe de altă parte, în România, putem observa o relativă tăcere a intelectualilor față de astfel de subiecte (de exemplu, legat de intervenția americană în Irak). Tocmai de aici, se poate aprecia utilitatea unei astfel de lucrări, în condițiile insuficienței acoperirii românești a subiectului.

Totodată, referirile la Statele Unite ale Americii, la sistemul și valorile americane, riscă să pară deja stereotipe, comune. Dincolo de acestea, apare necesitatea de a cunoaște și de a scrie despre puterea Statelor Unite. O surprindere exhaustivă a subiectului este o

¹ A se vedea Dominique David, *L'annee stratégique*, Editura Presses de Science, Paris, 2003 și Vasile Paul, Ion Coșcodaru, *Centrele de putere ale lumii*, Editura Științelor sociale și politice, București, 2003

² Titlul cărții lui Jean-Francois Revel, *Obsesia antiamericană*, Editura Humanitas, București, 2004

Extras din volumul:

Vasile, A. (2007). Puterea Statelor Unite ale Americii in plan global. Iasi, Romania: Lumen.

încercare nerealistă. De aceea, este importantă relevarea anumitor aspecte esențiale ale fenomenului în discuție, chiar cu riscul de a omite altele. În încercarea de a trata mai multe probleme, există, evident, și riscul de a nu le clarifica suficient.

Astfel, lucrarea de față vizează, în special, evoluțiile din perioada istorică de după cel de-al Doilea Război Mondial. Totodată, lucrarea are în vedere principalele teorii, explicații și curente de idei apărute și dezvoltate în această perioadă în literatura de specialitate americană și în cea europeană, din zona economică, a relațiilor internaționale și a geopoliticii, dar și pozițiile oficiale ale unor instituții naționale, regionale și internaționale. Importantă este, pentru lucrarea de față și clarificarea termenilor ce sunt adesea utilizați într-o astfel de analiză. Este importantă și precizarea că scopul lucrării de față nu este de a aprecia, în sens pozitiv sau negativ, acțiunile, pozițiile și atitudinile actorilor - state, instituții sau persoane - menționate în cuprinsul său.

În acest sens, primul capitol va vorbi despre viziunea americanilor asupra rolului lor ca națiune, despre principalele idei, doctrine și teorii care și-au pus amprenta asupra culturii economice și civice americane, în încercarea de a surprinde acele elemente care particularizează națiunea americană și evoluția sa istorică.

Capitolul doi va analiza situația hegemoniei americane, ținând seama pe de o parte, de o serie de teorii și analize consacrate, pe de altă parte de formarea și manifestarea internațională a puterii americane, cu scopul de a evalua amploarea și caracteristicile actualei poziții de superputere americane.

Capitolul trei va căuta să identifice sursele sau premisele interne ale acestei superputeri, între care puterea fizică, politică, militară, economică și culturală.

În sfârșit, capitolul patru privește raporturile transatlantice, raporturi centrale atât pentru europeni, cât și pentru americani, din punct de vedere politic și economic, precum și măsura în care aceste raporturi au fost influențate de recente divizări de opinii dintre Europa și America, dar și din interiorul Europei.

Cap. I. Modelul American

Este în general acceptat faptul că poziția externă a unui stat în cadrul raporturilor de putere pe plan global este dată, în mod determinant, de factori, condiții și înclinații interne. Particularitățile istoriei, „viziunii” și sistemului american pot constitui un punct de plecare pentru înțelegerea puterii SUA pe plan global. Sintetizând, coordonatele esențiale ale societății americane constau în valorile economice ale materialismului³, liberalismului, capitalismului și în cele politice ale democrației și domniei legii.

I. 1. La început au fost 13

Deși America a fost (re)descoperită de către Cristofor Columb, a cărei expediție a fost finanțată de către Spania, colonizarea sistematică a Americii a fost realizată de către Anglia, care, între anii 1607-1733, înființează pe coasta Atlanticului 13 colonii: Virginia (1607), Massachusetts (1620), Maryland (1634), Pennsylvania (1682), Georgia (1733) ș.a.

Măsurile discriminatorii ale Angliei, în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, față de coloniile nord americane conduc la o mișcare antibritanică puternică, mișcare ce va culmina cu Războiul de Independență (1775-1783), în urma căruia cele 13 colonii își vor câștiga independența față de administrația de la Londra.

La 4 iulie 1776, la Philadelphia, cele 13 colonii vor semna Declarația de Independență. Independența noului stat este recunoscută prin Tratatul de Pace de la Paris (3 septembrie 1783).

Generalul George Washington este ales în 1789 ca prim președinte al țării. Tot acum își fac apariția și cele două principale partide politice, cel Republican și cel Federalist, care ulterior va deveni Partidul Democrat.

³ În acest context, materialismul este înțeles ca valorizare a dobândirii și creării de bunuri materiale, ca pragmatism înainte de toate, sens neafectat de conotațiile negative pe care le implică doctrina marxistă.

Extras din volumul:

Vasile, A. (2007). Puterea Statelor Unite ale Americii in plan global. Iasi, Romania: Lumen.

Începe apoi o expansiune continentală a noului stat, o expansiune către vest, așa numita campanie de cucerire a *Vestului Sălbatic*. În urma expansiunii sunt alipite la Uniune noi state precum: Kentucky (1792), Tenesse (1796). Altele sunt pur și simplu cumpărate: Louissiana (1803), cumpărată de la Franța, și Florida (1819), cumpărată de la Spania.

În urma războiului cu Mexicul (1846-1848), SUA câștigă trei noi state: New Mexico, California și Texas. Tot acum este fixată granița naturală între Mexic și SUA, pe talvegul fluviului Rio Grande.

Expansiunea continentală a SUA atinge apogeul odată cu achiziționarea statului Alaska (1867) de la Rusia contra sumei de 7,2 milioane dolari SUA.

Urmează apoi o perioadă mai degrabă tulbură în istoria acestui stat, când, în urma alegerii ca președinte a lui Abraham Lincoln (1860-1865), adversar declarat al sclaviei, apare discordia între Nordul industrializat, avid de mâna de lucru ieftină, și Sudul bazat pe un sistem economic de tip sclavagist. Astfel, 10 state sudice părăsesc Uniunea și izbucnește Războiul de Secesiune (1861-1865). Războiul dintre Nord și Sud culminează cu victoria forțelor armate nordiste și cu abolirea sclaviei.

După aceasta perioadă, SUA cunoaște o dezvoltare economică explozivă. În preajma anului 1900 devine prima putere agricolă și industrială a lumii. “Explicația rezidă în imensitatea teritoriului și a resurselor naturale, practic nelimitate, în afluxul milioaneilor de emigranți europeni atrași de mirajul *Lumii Noi* și al distribuirii de pământuri virgine. La acestea se adaugă afluxul considerabil de capital furnizat de băncile europene interesate de rata ridicată a profitului (în prim plan, cele britanice), progresul înregistrat de mijloacele de transport și comunicație, dinamismul și lipsa de prejudecăți proprii unei societăți tinere, mai mult sau mai puțin egalitară”⁴.

În urma războiului hispano-american (aprilie-decembrie 1898), SUA anexează Guam, Filipine, Puerto Rico, Hawaii și își

⁴ Silviu Neguț, *Mari puteri*, pag. 7-8, pe site-ul www.geopolitica.ase.ro/cursuri/resurse/Mari%20puteri.pdf

Puterea Statelor Unite ale Americii în plan global

extinde controlul asupra Cubei. În 1903, Statele Unite devin stăpâna unui nod de navigație deosebit de important, Canalul Panama.

În primul război mondial, deși la început evita să se amestece, SUA se vede nevoită să intre în război (6 aprilie 1917) de partea Antantei. Aceasta consideră că scufundarea pachebotului *Lusitania* de către un submarin german constituie motiv de război (lat. *casus belli*) și că intervenția sa în Europa s-ar considera a fi legitimă. Aceasta prim amestec al SUA în Europa o propulsează la statutul de putere mondială.

În perioada interbelică SUA se confrunta cu o criză economică fără precedent în istoria sa (*Marea Criză* 1929-1933), însă președintele Franklin Delano Roosevelt reușește prin politica de tip dirijist, keynesist, a *New Deal*-ului să repună economia pe picioare.

Odată cu izbucnirea celei de a Doua Conflagrații Mondiale, SUA se proclamă din nou neutră, însă atacul venit din partea Japoniei asupra bazei navale din Hawaii⁵ (Pearl Harbour – 7 decembrie 1941) o aduce de partea Aliaților. Al Doilea Război Mondial se încheie cu capitularea necondiționată a Germaniei naziste (mai 1945), respectiv a Japoniei (august 1945) și cu propulsarea SUA la rangul de superputere mondială

În perioada postbelică, confruntarea dintre cele două superputeri, rezultate în urma războiului: URSS și SUA, aduce o nouă formă de conflict în istoria lumii, Războiul Rece⁶.

Prin implozia Uniunii Sovietice (1991), Statele Unite se trezesc propulsate în postura de unică superputere globală, poziție de care se bucură în continuare.

⁵ Există numeroase păreri conform cărora SUA fusese informată de un eventual atac din partea Japoniei și că faimoasele hidroavioane Catalina ce posedau o mare rază de acțiune ar fi observat mișcările flotei japoneze în apropierea Insulelor Hawaii, însă administrația de la Washington refuză să recunoască aceasta și în prezent.

⁶ Sintagma este pentru prima dată folosită în 1947, în cadrul doctrinei Truman.

Extras din volumul:

Vasile, A. (2007). Puterea Statelor Unite ale Americii în plan global. Iasi, Romania: Lumen.

I. 2. Viziunea americană

Atunci când se vorbește despre modelul american, unul dintre primele aspecte avute în vedere este cel al conceptului de cetățenie și comunitate, a ceea ce Ferdinand Toennies numea *Gesellschaft** - societate - ai cărei membri sunt legați printr-un contract social. Celalalt tip de comunitate, *Gemeinschaft**, se bazează pe o credință comună, pe legături rasiale sau pe sentimente profunde, indiferent de tip.⁷

Din punct de vedere al relației statului cu societatea civilă, există, de asemenea, mai multe tipuri de societăți: societăți în care cetățenii au smuls cu mari eforturi de la stat un spațiu care să fie numai al lor, deoarece statul avea rădăcini adânci, existând practic dintotdeauna, un caz extrem, în acest sens, reprezentându-l Franța, iar unul similar Germania; și societăți unde procesul s-a desfășurat exact invers, adică statul s-a instituit abia mai târziu și niciodată pe deplin, cum ar fi Anglia sau Italia. În acest caz, adevărata bază a coeziunii vieții sociale, chiar a vieții economice, o constituie inițiativa proprie a cetățenilor și crearea de asociații – uniuni, întreprinderi, ligi, federații sau organizații. America reprezintă un astfel de caz aparte, pe care Ernst Gellner îl denumea chiar „modelul Mayflower”, caracterizat prin aceea că „societatea civilă a învins statul”⁸. Într-adevăr, teoreticienilor constituției americane, autorii acelor Federalist Papers, le-a fost destul de greu să argumenteze convingător necesitatea de a exista un guvern federal.

Astfel, pentru americani, problema identității naționale se pune în cu totul alți termeni decât în cazul statelor etnice. De exemplu, despre America însăși se spune că a fost menită să fie nu o singură comunitate națională, ci un mozaic internațional de națiuni

* *Germ.*, societate, tovărășie

* *Germ.*, colectivitate, comunitate

⁷ Ian Buruma, Avishai Margalit, „*Valorile Occidentului?*”, The New York Review of Books, 17 ianuarie 2002

⁸ Ernst Gellner, *Condițiile libertății*, Editura Polirom, Iași, 1998, pag. 174

Extras din volumul:

Vasile, A. (2007). Puterea Statelor Unite ale Americii in plan global. Iasi, Romania: Lumen.

Puterea Statelor Unite ale Americii în plan global

în care toți oamenii pot prinde rădăcini („a melting pot^{*}”), iar despre New York se spune că nu își poate pierde identitatea pentru că nu a fost niciodată un oraș american, ci mai degrabă un depozit global de bunuri, idei și tendințe.

De aceea, dacă în Europa, statele naționale s-au format în mare parte pe baza *națiunii* („nation building”), în America, statul s-a fondat pe baza unor construcții politice („state building”) și a unei comunități de valori („value-based community”). Aceste valori au devenit legătura dintre cetățeni. Majoritatea analiștilor care au vorbit despre cultura politică americană au avut în vedere următoarele concepte:¹⁰

Libertatea - principiul conform căruia indivizii sunt liberi să acționeze și să gândească așa cum aleg ei, cu condiția să nu impiezeze în mod nerezonabil asupra libertății și prosperității altora; acest concept înglobează și neîncredere față de concentrarea puterii, în special a puterii guvernamentale.

Auto guvernarea – principiul conform căruia poporul este sursa legitimității autorității, iar singurul scop legitim al acesteia este bunăstarea generală; de aici încrederea în alegerile libere și regula majorității.

Egalitatea – presupune faptul că toți oamenii au dreptul la tratament egal în fața legii. Acest principiu include și ideea că toți cetățenii ar trebui să aibă oportunități egale în vederea obținerii de câștiguri materiale și influență politică, și nu ideea egalității de fapt între indivizi în ceea ce privește bunăstarea și influența politică.

Individualismul – reprezintă încrederea în inițiativa personală, auto-suficiență, acumularea materială și superioritatea sistemului economic bazat pe inițiativa privată. De asemenea, acest principiu presupune că individul este baza societății, și nu o instituție sau grup de indivizi.

* *Engl.*, creuzet, în traducere liberă, amalgam (social, rasial)

⁹ Robert D. Kaplan, *Imperiul sălbătăciei*, Editura Antet, București, 2002, pag. 73

¹⁰ Thomas E. Patterson, *The American Democracy*, Second Editon, Mc Graw-Hill, Palatino, 1994, pag. 4

Extras din volumul:

Vasile, A. (2007). Puterea Statelor Unite ale Americii in plan global. Iasi, Romania: Lumen.

Diversitatea – este ideea conform căreia diferențele dintre indivizi trebuie respectate și că aceste diferențe sunt o sursă a puterii și baza legitimă a interesului personal. În acest sens, oamenii de orice rasă, credință și naționalitate au o poziție egală în America.

Unitatea – este principiul conform căruia americanii sunt un singur popor și formează o uniune indivizibilă. Unitatea include ideea că Statele Unite au un rol special în istoria umană.

Alexis de Tocqueville¹¹ consideră că societatea americană nu poate fi înțeleasă fără a avea în vedere aceste idei centrale și că o caracteristică definitorie a sistemului american este *continuitatea* acestor credințe. Capacitatea extraordinară de asimilare a imigranților a constat tocmai din faptul că aceste idei au fost ușor de îmbrățișat; chiar dacă au existat mereu dispute în legătură cu implementarea lor practică, ele nu au fost însă puse la îndoială.

Luată împreună, aceste elemente sunt numite adesea „Crezul american”. Este evident, însă, că ele nu au aceeași semnificație pentru toți cetățenii și că uneori aceste idealuri nu se potrivesc cu realitatea americană. Însă, în ciuda unor implicații negative, aceste idealuri, mitice, inexacte și conflictuale, au avut întotdeauna un impact asupra politicii americane.

Alte două elemente importante ale culturii civice americane sunt: implicarea politică redusă a cetățenilor și naționalismul.

Populația, lăsând la o parte politicienii și oamenii din mass-media, este oarecum apatică din punct de vedere politic. Statisticile arată că, la alegerile prezidențiale din noiembrie 2004, în jur de 60% dintre cetățenii cu drept de vot și l-au exercitat¹². De altfel, într-o societate prosperă, tocmai indiferența oamenilor impune un climat politic sănătos și calm, părere care pare a fi fost împărtășită și de fondatorii Constituției americane, care au dezbătut și ideea limitării numărului alegătorilor. Totodată, sistemul electoral american

¹¹ Alexis de Tocqueville, *Democrația în America*, Editura Humanitas, București, 1995

¹² A se vedea

<http://www.census.gov/PressRelease/www/releases/archives/voting/004986.html>

Puterea Statelor Unite ale Americii în plan global

presupune alegerea președintelui de către un corp de electori, iar nu direct de către cetățeni.

Aceasta relativă apatie politică este considerată dovada faptului că în America problemele politice de bază au fost mai mult sau mai puțin rezolvate, iar subiectele asupra cărora mai există dispute sunt de o importanță secundară. Astfel, „democrația a evoluat ca cel mai mic numitor comun al înțelepciunii practice pentru o națiune de individualiști, dintre care majoritatea preferă să fie lăsați în pace ca să facă bani.”¹³ O definiție consacrată a democrației, și adesea citată în manualele de profil, este aceea dată de Karl Popper: „o societate deschisă și pluralistă, în care se pot exprima puncte de vedere incompatibile și se poate lupta pentru atingerea unor scopuri opuse.”

În ciuda acestei reduse implicări politice, în anul 2004, 85% dintre americani considerau sistemul politic principalul motiv pentru care sunt mândri de țara lor, în timp ce 90% dintre americani se declarau foarte patrioți.¹⁴

Patriotismul american ia adesea forma naționalismului, remarcându-se ideea excepționalismului american, conform căreia idealurile și realizările americane trebuie să fie o sursă de inspirație pentru alte popoare.¹⁵ Majoritatea americanilor văd exportul valorilor societății lor spre fiecare altă societate ca pe soluția legitimă pentru problemele lumii.

În acest sens, se vorbește despre universalismul societății americane, o societate născută din fuziunea imigranților proveniți din toate colțurile lumii.

¹³ Robert D. Kaplan, *op. cit.*, pag. 71

¹⁴ Conform unui sondaj Gallup, a se vedea:

<http://www.gallup.com/poll/stateNation/>

¹⁵ Vorbind despre excepționalismul american, în discursul sau de încheiere a ultimului mandat prezidențial, Ronald Reagan îl citează pe pastorul puritan al uncea dintre corabiile care călătoreau spre Noua Lume în 1630: „We shall be a City upon a Hill, the eyes of all people on us.” („Vom fi Cetatea de pe Munte, ochii tuturor vor fi ațintiți asupra noastră.”), în Thomas E. Patterson, *op.cit.*, pag. 7

Extras din volumul:

Vasile, A. (2007). Puterea Statelor Unite ale Americii în plan global. Iasi, Romania: Lumen.

Comun percepției americanilor față de țara lor este credința că o societate pluralistă, descentralizată, cu cetățeni liberi să acționeze ar putea supraviețui și s-ar putea dezvolta pentru totdeauna.

I. 3. Cultura economică

Literatura de specialitate este destul de bogată în încercări de a identifica principalele cauze care stau la baza dezvoltării economice a Statelor Unite. În acest sens, este de remarcat opinia lui Alexis de Tocqueville. Acesta consideră ca principala cauză a dinamicii prosperității americane tocmai cultura economică a indivizilor, pe care o sintetizează sub termenul de „*moravuri*”, înțelegând prin acestea: „suma dispozițiilor intelectuale și morale pe care oamenii le au în societate; obiceiuri, opinii, practici și credințe”¹⁶.

Astfel, oportunitățile oferite de geografia continentului sunt considerate doar un factor secundar al dezvoltării economice, argumentând că, spre exemplu, America de Sud este mai bogată în resurse naturale decât cea de Nord. Totodată, Tocqueville respinge și ideea că sistemul legal ar fi principala cauză a dezvoltării economice, argumentând că și alte state au sisteme legale asemănătoare. Deși explicația pentru superputerea americană este, cu siguranță, una complexă și nuanțată, o scurtă analiză a culturii economice americane se impune în acest context.

În mod tradițional, centrală acestei perspective este noțiunea de „spirit al capitalismului”. Tocqueville descrie spiritul capitalismului ca fiind activitatea neliniștită a americanilor de a face profit, prin muncă, iar „spiritul antreprenorial” ca fiind ceea ce distinge Nordul de Sud, caracterizat, atunci, de „spiritul cavaleresc”.

Astfel, el observă că bogăția este repede dobândită, și că la fel de repede poate fi pierdută, că orice muncă este onorabilă și că spiritul antreprenorial se definește prin „îndrăzneala în afaceri”, „neliniște”, disponibilitatea de mișcare și gustul pentru confortul material.

¹⁶ Alexis de Tocqueville, *op. cit.*, pag. 292 și urm.

Puterea Statelor Unite ale Americii în plan global

Dorința de mișcare, în sens social și spațial, ia forma căutării de lucru în domeniul privat: „atunci când posturile în domeniul public sunt puține, prost plătite, instabile, iar carierele industriale numeroase și productive, tinerii nerăbdători, conduși de dorința de egalitate, se îndreaptă către industrie și nu către administrație”¹⁷. De aceea, la începutul secolului al XIX-lea, Tocqueville profetea că dacă o nouă aristocrație va apărea în America, va fi sub forma unei elite industriale.

Rezultatul acestei neliniști este efervescența activităților economice: „ce m-a marcat cel mai tare în Statele Unite nu este măreția câtorva întreprinderi industriale, ci multitudinea nenumărată a micilor firme”¹⁸, mărturisește autorul.

Totodată, el consideră că există o relație importantă și între religie și spiritul capitalismului. Dacă Max Weber consideră că ascetismul, înclinația spre economisire și reinvestire sunt determinanți de origine protestantă ai spiritului capitalismului¹⁹, în schimb, Tocqueville remarcă, mai degrabă, înclinația spre consum și pasiunea pentru bunăstare, specifice clasei de mijloc din America. Deși, în prezent, nu s-a ajuns la o concluzie în privința relației dintre religie și un anumit sistem economic, protestantismul a fost adesea avut în vedere în explicarea capitalismului american.

Potrivit lui Tocqueville, în Statele Unite există un set de idei care leagă comportamentul economic și cel moral (inclusiv religios), pe care le denumește „*doctrina interesului personal bine înțelese*”. Este vorba despre faptul că valorile morale sunt înțelese și folosite în scopuri materiale.

Un alt aspect important, legat de cultura economică americană este relația statului cu piața, respectiv condițiile economice în care spiritul capitalismului poate exista, ca parte a economiei dinamice. Ideea esențială este că sfera privată trebuie să fie independentă de cea politică, dar că există totuși legături puternice între cele două:

¹⁷ Alexis de Tocqueville, *op. cit.*, pag. 596

¹⁸ *Idem*, pag. 528

¹⁹ Max Weber, *Etica protestantă și spiritul capitalismului*, Editura Incitatus, București, 2003

Extras din volumul:

Vasile, A. (2007). Puterea Statelor Unite ale Americii în plan global. Iasi, Romania: Lumen.

Eqpvkpwctgc "ceguvwk" xqnwo "q" rwvg k
volumul de pe

www.edituralumen.ro
www.librariavirtuala.com

ucw "fkp" nkdt tkkng "pqcuvtg" r



ISBN 978-973-1703-40-4



Conținutul acestei cărți nu
reprezintă în nici un caz
punctul de vedere al Editurii
LUMEN sau al traducătorilor

media
LUMEN
www.EdituraLumen.com

Publicat cu finanțarea:

www.EuroMarket.ro

Design, Prints, Web sites
E-commerce applications